

M.A. (Part-II)
HISTORY
Historical Method and Philosophy of
History
(Paper – V) (OCT-16)

QP Code : 67365

[Total Marks :100

- N.B. : (1) Attempt any **four** Questions.
(2) All Questions carry **equal** marks.

1. What is the meaning of history ? State its nature.
2. Bringout the main steps in historical research.
3. Examine the various criteria of authenticity of historical sources.
4. Present a brief overview of the synthesis of historical sources.
5. Review the importance of logical process in historical research.
6. Discuss in brief the Christian approach to history with reference to St. Augustine.
7. Trace the contribution of August Comte to Positivist philosophy of history.
8. Comment on:-
 - (a) Subaltern school of History
 - (b) Indian Marxist Historiography

TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.

(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. इतिहासाचा अर्थ सांगुन त्याचे स्वरूप विशद करा.
२. इतिहासाच्या संशोधनातील प्रमुख टप्पे स्पष्ट करा.
३. इतिहासाच्या साधनांच्या वस्तुनिष्ठ सत्यतेच्या विविध कसोट्यांचे परीक्षण करा.
४. इतिहासाच्या साधनांच्या समन्वयाचा थोडक्यात सारांश सांगा.
५. इतिहास संशोधनातील तार्किक प्रक्रियेच्या महत्वाच्या आढावा घ्या.
६. सेंट ऑगस्टिनच्या संदर्भसह इतिहासाच्या ख्रिश्चन धर्मिय दृष्टीकोणाची थोडक्यात चर्चा करा.
७. इतिहासाच्या प्रत्यक्षदर्शी तत्वज्ञानातील ऑगस्ट कॉम्टच्या योगदानाचा मागोवा घ्या.
८. भाष्य करा:-
 - (अ) वंचितवादी इतिहास प्रवाह
 - (ब) भारतीय मार्क्सवादी इतिहास लेखन शास्त्र

M.A. (Part-II)

HISTORY

History of U.S.A. in the 20th Century

(Paper – VI) (OCT-16)

QP Code : 67453

(3 Hours)

[Total Marks: 100

- N.B. :** (1) Attempt **any four** questions.
(2) All questions carry **equal marks**.

1. Discuss the political and economic conditions of U.S.A. at the turn of the 20th century.
2. Examine the progressive movement during the time of Theodore Roosevelt and Traft.
3. Briefly examine the emergence of U.S.A. as a world power from 1900 to 1919.
4. Narrate the events leading to the Great Depression.
5. Describe the role of U.S.A. in world war II.
6. Review the American workers movement during the period of your study.
7. Trace the foreign policy of U.S.A. from 1900 to 1920.
8. Comment on :
 - (a) Science and Technology
 - (b) Immigration and Ethnicity.

SF-Con. 5501-16.

TURN OVER

QP Code : 67453

2

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत

१. २० व्या शतकाच्या सुरुवातीला अमेरिकेत अस्तित्वात असेलल्या राजकीय व आर्थिक परिस्थितींची चर्चा करा.
२. थिओडोर रुझवेल्ट व विल्यम टॅफ्टच्या काळातील प्रागतिक चळवळीचे परीक्षण करा.
३. १९०० ते १९१९ मधील अमेरिकेचा झालेला जागतिक सत्ता म्हणून उदयाचे थोडक्यात परीक्षण करा.
४. जागतिक महामंदीस कारणीभूत झालेले घटक कथन करा.
५. दुसऱ्या महायुद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेचे वर्णन करा.
६. तुमच्या अभ्यासाच्या कालखंडातील अमेरिकेच्या कामगार चळवळीचा आढावा घ्या.
७. इ.स. १९०० ते १९२० मधील अमेरिकेच्या परराष्ट्र धोरणाचा मागोवा घ्या.
८. भाष्य करा:
(अ) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
(ब) स्थलांतर आणि वंशउत्पत्ती.

SF-Con. 5501-16.

M.A. (Part-II)
HISTORY
History of Buddhism & Jainism up to
1000 A.D.
(Paper – VII) (OCT-16)

QP Code : 67566

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N. B. :** (1) Attempt any **four** questions.
(2) All questions carry **equal** marks.

1. Explain the significance of Buddhist Art and Architecture as historical sources of Buddhism.
2. Describe the life stages of Buddha from birth to the attainment of Enlightenment.
3. Highlight main contents of Buddha's teaching and philosophy.
4. Write the importance of three Buddhist councils with special reference to the expansion of Buddhism.
5. Discuss the Jain Literature and non-literary sources for the Study of Jainism.
6. Write a detailed note on the Nine-Tatvas in Jainism.
7. Express the Contribution of three Jain Councils in expansion of Jainism and also give information of major Jain sects.
8. Write short notes any **two** of the following :-
 - (a) Four Noble Truths and eightfold path
 - (b) Emperor Ashoka
 - (c) Life of Mahavira
 - (d) King Samprati

[TURN OVER

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००]

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. बौद्ध धर्माची ऐतिहासिक साधने म्हणून बौद्ध कला आणि स्थापत्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२. बुद्धाच्या जीवनातील जन्मापासून ते ज्ञानप्राप्तीपर्यंतच्या घटनाक्रमाचे वर्णन करा.
३. बुद्धाची शिकवण आणि तत्त्वज्ञानाच्या प्रमुख घटकांना अधोरेखित करा.
४. बौद्ध धर्माच्या प्रसाराच्या विशेष माहितीसह संपन्न झालेल्या तीन बौद्ध धम्म संगीनीचे महत्त्व लिहा.
५. जैन धर्माच्या अभ्यासाची साधने म्हणून जैन वाङ्मयीन आणि भौतिक साधनांची चर्चा करा.
६. जैन धर्मातील नऊ तत्त्वावर सविस्तर टिपण लिहा.
७. जैन धर्माचा प्रसार करण्यामध्ये तीन जैन परिषदांचे कार्य सांगून जैन धर्मातील मुख्य पंथाविषयी माहिती द्या.
८. खालीलपैकी कोणत्याही दोहोवर टीपा लिहा :-
 - (अ) चार आर्य सत्ये व अष्टांग मार्ग
 - (ब) सम्राट अशोक
 - (क) महाविराचे जीवन चरित्र
 - (ड) राजा संप्रती

M.A. (Part-II)

HISTORY

Social, Economic and Administrative
History of The Marathas (1600-1818 A.D.)
(Paper – VIII) (OCT-16)

Code : 67765

(3 Hours)

[Total Marks : 100

- N.B. :** (1) Attempt any Four Questions
(2) All questions carry equal marks

1. Evaluate the importance of Archaeological sources for the study of Maratha history.
2. Describe the influence of geographical and social factors on rise of Maratha Power.
3. Explain the nature and structure of military administration of under Maraha period.
4. Write an essay on village community during Maratha Period.
5. Discuss the nature of caste system and untouchability during your study period.
6. Highlight on nature and main features of Watandari system.
7. Bring out the development of education and literature during 1600 to 1818 A.D.
8. Write a notes on any two of the following :-
 - (a) Sufism
 - (b) Position of women
 - (c) Nature of urbanisation
 - (e) Art during Maratha period

(मराठी रूपांतर)

(3 तास)

एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. मराठ्यांच्या इतिहासासाठी पुरातत्त्वीय साधनांचे महत्त्व विशद करा.
२. मराठा सत्तेच्या उदयावर प्रभाव टाकणाऱ्या भौगोलिक आणि सामाजिक घटकांचे वर्णन करा.
३. मराठाकालीन लष्करी प्रशासनाचे स्वरूप आणि रचना स्पष्ट करा.
४. मराठा कालखंडातील ग्रामरचनेवर निबंध लिहा.
५. तुमच्या अभ्यास कालखंडातील जाती प्रथा आणि अस्पृश्यतेवर चर्चा करा.
६. वतनदारी पद्धतीच्या स्वरूप आणि मुख्य वैशिष्ट्यांवर प्रकाश टाका.
७. इ.स. १६०० ते इ.स. १८१८ या कालखंडातील शिक्षण आणि साहित्याच्या जडणघडणीचा मागोवा घ्या.
८. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा.
 - (अ) सुफीवाद
 - (ब) स्त्रीयांची स्थिती
 - (क) शहरीकरणाचे स्वरूप
 - (ड) मराठाकालीन कला

QP Code : 67759

(3 Hours)

[Total Marks : 100

N. B. : (1) Attempt any **four** questions.
(2) **All** questions carry **equal** marks.

1. Write the importance of Nationalist historiography of Ancient Indian History.
 2. Trace the evolution of Early Vedic Society from Jana to Varna.
 3. Explain the worldview and philosophy of Jainism.
 4. Describe the nature of Slavery in Ancient India.
 5. Discuss the social disparity on the ground of gender and caste.
 6. Make an estimate of the Gurukula system in Ancient times.
 7. Elaborate the role, functions and importance of Guild System.
 8. Write a notes on any **two** of the following :-
 - (a) Administration during Janapada
 - (b) Vaisnavism
 - (c) Agriculture in Ancient India
 - (d) Artisans in Ancient India
-

(मराठी रूपांतर)

(३ तास)

[एकूण गुण : १००

सूचना : (१) कोणतेही चार प्रश्न सोडवा.
(२) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

१. प्राचीन भारतविषयक राष्ट्रवादी इतिहास लेखनशास्त्राचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२. जन ते वर्ण अशा संक्रमण प्रक्रियेतून बदललेल्या पूर्ववैदिक समाजाचा मागोवा घ्या.
३. जैनधर्ममताची जीवनदृष्टी आणि तत्त्वज्ञानाचे विवेचन करा.
४. प्राचीन भारतातील दासप्रथेचे स्वरूप सांगा.
५. लिंगभाव आणि जातीच्या आधारे होणाऱ्या सामाजिक विषमतेची चर्चा करा.
६. प्राचीन भारतातील गुरुकुल पद्धतीचे अवलोकन करा.
७. श्रेणीव्यवस्थेची भूमिका, कार्य आणि महत्त्वाचे निरूपण करा.
८. कोणत्याही दोहोंवर टिपा लिहा :-
 - (अ) महाजनपदकालीन प्रशासन
 - (ब) वैष्णवमत
 - (क) प्राचीन भारतातील कृषिव्यवस्था
 - (ड) प्राचीन भारतातील कारागीर